

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน
ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน
ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

สำเนา

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ทศ๕๖๐

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๙ ธันวาคม ๒๕๖๕

เรื่อง (ร่าง) แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

อ้างถึง หนังสือกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่ ทส ๑๐๑๐.๔/๓๓๐๐

ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๕

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วย

ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี ดังนี้

๑. รับทราบแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐)

๒. มอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตาม (ร่าง) แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ใช้เป็นกรอบในการจัดตั้งงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อไป

๓. มอบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย และสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขับเคลื่อนและติดตามการดำเนินงานตาม (ร่าง) แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงการคลัง กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม กระทรวงวัฒนธรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงอุตสาหกรรม สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติได้เสนอความเห็นไปเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย ความละเอียดปรากฏตามบัญชีสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ รับทราบและเห็นชอบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติไปพิจารณาดำเนินการต่อไป

จึงเรียนยืนยันมา ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

ปริญญงคราญ จงธรรมคุณ

(นางสาวปริญญงคราญ จงธรรมคุณ)

ผู้อำนวยการกองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองพัฒนายุทธศาสตร์และติดตามนโยบายพิเศษ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๑๗๓๔ (ณัฐณี), ๑๕๓๓ (ปภัศรา)

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖ www.soc.go.th

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ saraban@soc.go.th

คำนำ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ได้จัดทำ “แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)” เพื่อถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายระยะปานกลาง (๖ - ๑๐ ปี) ตามแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ต่อเนื่องจากแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะแรก ซึ่งเป็นการถ่ายทอดตัวชี้วัดและเป้าหมายระยะสั้น (๑ - ๕ ปี) และสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ โดยแนวทางการขับเคลื่อนฯ ซึ่งเป็นแนวทางระยะยาว ๒๐ ปี ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ ๔/๒๕๖๑ เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๑ และคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติครั้งดังกล่าว เมื่อวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) จัดทำขึ้น โดยการทบทวนประเมินผลจากแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะแรก และดำเนินการให้สอดคล้องกับสถานการณ์ นโยบายและแผนที่เป็นปัจจุบัน รวมทั้งกรอบทิศทางและแนวโน้มการดำเนินงานในอนาคต การจัดทำแนวทางปฏิบัติงานฯ ดังกล่าว ได้ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องสามารถขับเคลื่อนและดำเนินงานได้สำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งตอบสนองเป้าหมายและตัวชี้วัดทั้งระดับประเทศและระดับพื้นที่ อาทิ แผนย่อยของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พื้นที่สีเขียว) และแผนพัฒนาท้องถิ่น ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติงานฯ ดำเนินงานภายใต้การกำกับของคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ และได้รับความเห็นชอบ ก่อนนำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ โดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติเห็นชอบ ในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ และต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงเห็นควรผลักดัน “แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)” สำหรับทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน และประชาชน ใช้เป็นกรอบการปฏิบัติ และดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และบูรณาการความร่วมมือต่อไป เพื่อให้พื้นที่สีเขียวมีปริมาณและคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนด เพื่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ดี และสร้างความสมดุลให้กับเมืองและระบบนิเวศอย่างยั่งยืนตลอดไป

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ธันวาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

๑. บทนำ	๑
๒. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน	๒
๓. แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)	๓
๓.๑ นิยามและประเภทพื้นที่สีเขียว	๔
๓.๒ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด	๖
๓.๓ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๑	๗
๓.๔ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๑	๑๒
๓.๕ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๓	๑๖
๓.๖ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๔	๒๐
๓.๗ ตารางแนวทางปฏิบัติงาน มาตรการ และหน่วยงานรับผิดชอบ	๒๓
๓.๘ บทบาทหน่วยงาน องค์กร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	๓๒
๓.๙ แนวทางการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป	๓๓
คณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ	๓๔

สารบัญภาพ

- ภาพที่ ๑ ผังความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลก ระดับภูมิภาค และประเทศไทย (นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ) กับแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียว อย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ๓๔
- ภาพที่ ๒ สรุปลักษณะสำคัญของแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อน การจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ๓๕

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน

ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

๑. บทนำ

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) เป็นแนวทางปฏิบัติงานหรือแผนการดำเนินงานที่ต่อเนื่องจากแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะแรก จัดทำขึ้นเพื่อรองรับและเป็นกรอบทิศทางเพื่อขับเคลื่อนและผลักดันการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวตาม “แนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน” โดยถ่ายทอดแนวทางและมาตรการตามแนวทางการขับเคลื่อนฯ ไปสู่การปฏิบัติ ทั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดการดำเนินงานในระยะปานกลาง (๖ - ๑๐ ปี) ทั้งนี้ แนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) สอดคล้องกับแผนและเป้าหมายระดับชาติ อาทิ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ ๖ และประเด็นที่ ๑๘ แผนการปฏิรูปประเทศ ประชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งแผนและทิศทางการพัฒนาระดับโลกและภูมิภาค อาทิ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) แผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านสิ่งแวดล้อม (ASEAN Strategic Plan on Environment: ASPEN) และแผนปฏิบัติการอาเซียนด้านสิ่งแวดล้อมเมืองที่ยั่งยืน (AWGESC Action Plan) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ อนึ่ง กรอบแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๖๔ และ (ร่าง) แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ และการประชุมคณะกรรมการ

สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ และต่อมาเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕ คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบและเห็นชอบตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เสนอ

๒. การขับเคลื่อนการดำเนินงาน

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้มีการประชุมหารือและระดมความคิดเห็นจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดทำแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และได้มีการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน และแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนระยะแรก รวมทั้งติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะแรก โดยมีการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวตามตัวชี้วัด ดังนี้

๑) พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร พบว่า หลายเทศบาลมีผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมาย ขณะที่หลายเทศบาลยังไม่บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากมีปัญหาด้านงบประมาณ บุคลากร และพื้นที่ดำเนินการ จึงเห็นควรบูรณาการและผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ความสำคัญกับการดำเนินงานพื้นที่สีเขียว และหน่วยงานด้านงบประมาณหรือภาคเอกชนให้การสนับสนุนด้านงบประมาณในการพัฒนาและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว รวมทั้งหน่วยงานด้านวิชาชีพและภาคการศึกษาให้การสนับสนุนและส่งเสริมองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการจัดการพื้นที่สีเขียว และต้นไม้ในเมือง เพื่อให้สามารถคงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพและเหมาะสมกับบริบทของเมือง

๒) พื้นที่สีเขียวต้นแบบ พบว่าทุกภูมิภาคมีการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวที่ใช้เป็นต้นแบบในการดำเนินงานพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ซึ่งมีผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามแนวทางปฏิบัติงานฯ ที่กำหนดเป้าหมายพื้นที่สีเขียวต้นแบบ ภูมิภาคละ ๑ แห่ง อย่างไรก็ตาม เห็นควรถอดบทเรียนผลสำเร็จของพื้นที่สีเขียวต้นแบบ เพื่อส่งเสริมและขยายผลการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน

๓) เครือข่ายพื้นที่สีเขียว พบว่า ทุกภูมิภาคมีเครือข่ายที่ร่วมผลักดันและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวอย่างเป็นรูปธรรม ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแนวทางปฏิบัติงานฯ

อย่างไรก็ตาม เห็นควรสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานของเครือข่าย สร้างความเชื่อมโยง เพื่อให้สามารถเข้าถึงและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และสนับสนุนการดำเนินงานระหว่างเครือข่าย ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งของเครือข่ายให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓. แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ต่อเนื่องจากแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะแรก สำหรับเป็นกรอบทิศทางและแผนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว ในระยะเวลา ๕ ปีข้างหน้า เพื่อให้สามารถตอบเป้าหมายและตัวชี้วัดด้านพื้นที่สีเขียวทั้งในระดับประเทศและระดับพื้นที่ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัด) อาทิ สัดส่วนพื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตารางเมตรต่อคน ร้อยละพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่เมือง ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ โดยมีสัดส่วนร้อยละพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่เมืองสำหรับเทศบาลนคร/เทศบาลเมือง และเทศบาลตำบล เป็นร้อยละ ๑๐ และร้อยละ ๑๕ ตามลำดับ จำนวนพื้นที่สีเขียวต้นแบบ ภูมิภาคละ ๕ แห่ง และจำนวนเครือข่ายพื้นที่สีเขียว ภูมิภาคละ ๕ เครือข่าย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผน/ผังพื้นที่สีเขียวบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้ง ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพ อย่างน้อยร้อยละ ๘๐ โดยแนวทางปฏิบัติงานฯ ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) สอดคล้องและเชื่อมโยงกับนโยบายแผนและทิศทางการพัฒนาประเทศ ภูมิภาคอาเซียน และระดับโลก ดังแสดงในภาพที่ ๑

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ประกอบด้วย นิยามและประเภทพื้นที่สีเขียว วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ตัวชี้วัด รวมทั้งแนวทางและมาตรการที่มีศักยภาพและควรเร่งรัดการดำเนินงาน ดังแสดงในภาพที่ ๒ ดังนี้

๓.๑ นิยามและประเภทพื้นที่สีเขียว

๓.๑.๑ นิยาม

พื้นที่สีเขียว หมายถึง พื้นที่ธรรมชาติ หรือพื้นที่ที่มนุษย์สร้างขึ้นหรือกำหนดขึ้น ในเมืองหรือชุมชน ปกคลุมด้วยพืชพรรณเป็นองค์ประกอบหลัก มีประโยชน์เพื่อสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ การดำรงชีวิตและคุณภาพชีวิตของประชาชน

พื้นที่สีเขียวยั่งยืน หมายถึง พื้นที่สีเขียวที่มีพืชพรรณที่มีความหลากหลาย ทั้งชนิดและปริมาณ โดยมีไม้ยืนต้น^๑ขนาดใหญ่เป็นองค์ประกอบหลัก และได้รับการดูแล บำรุงรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสมดุลทางระบบนิเวศ เกิดสภาพแวดล้อม ที่ดี สวยงาม ร่มเย็น น่าอยู่ และเพิ่มองค์ประกอบของการใช้ประโยชน์ที่ดินทั้งทางตรงและทางอ้อม ต่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากรในเมือง ชุมชน และผู้มาเยือน ตลอดจนเสริมสร้างเศรษฐกิจ ของชุมชน

๓.๑.๒ ประเภทพื้นที่สีเขียว แบ่งออกเป็น ๖ ประเภท ตามคุณลักษณะและการใช้ประโยชน์ ได้แก่

๑) พื้นที่สีเขียวสาธารณะ อาทิ สวนสาธารณะ สวนหย่อม สวนสุขภาพ สวนพฤกษศาสตร์ สนามเด็กเล่น

๒) พื้นที่สีเขียวอรรถประโยชน์ ประกอบด้วย

๒.๑) พื้นที่สีเขียวส่วนบุคคล เช่น สวนในโครงการพัฒนาของเอกชน สวนในบ้านและอาคารพักอาศัย เป็นต้น

๒.๒) พื้นที่สีเขียวในสถาบัน อาทิ สถาบันราชการ สถาบันการศึกษา แหล่งประวัติศาสตร์

๒.๓) พื้นที่สีเขียวในพื้นที่สาธารณูปการ เช่น พื้นที่ฝังกลบขยะ พื้นที่รอบบ่อบำบัดน้ำเสีย เขตท่าอากาศยาน เป็นต้น

^๑ ไม้ยืนต้น หมายถึง ต้นไม้ที่มีอายุยืนหลายปี ซึ่งเมื่อโตเต็มที่จะมีทรงพุ่มไม่น้อยกว่า ๕ ตารางเมตร มีความสูงไม่น้อยกว่า ๕ เมตร และมีเส้นรอบวงโคนต้น ไม่น้อยกว่า ๕๐ เซนติเมตร (คัดลอกจากแผนปฏิบัติการเชิงนโยบายด้านการจัดการพื้นที่สีเขียวชุมชนเมือง อย่างยั่งยืน, ๒๕๕๐)

๓) พื้นที่สีเขียวที่เป็นริ้วยาวตามแนวสาธารณูปการ อาทิ พื้นที่ริมทางสัญจรทางบก บริเวณริมทาง เกาะกลางถนน เขตทางรถไฟ และพื้นที่ริมทางสัญจรทางน้ำ บริเวณริมแม่น้ำ คลองชลประทาน

๔) พื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจของชุมชน เช่น พื้นที่สีเขียวที่เป็นแหล่งผลิตอาหารแก่ชุมชน ประเภท ไร่ นา สวนผลไม้ พื้นที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เป็นต้น

๕) พื้นที่สีเขียวธรรมชาติ เช่น พื้นที่สีเขียวบนเนินเขา พรุ แหล่งน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นต้น

๖) พื้นที่สีเขียวที่ยังไม่มีการใช้ประโยชน์หรือรอการพัฒนา อาทิ พื้นที่สีเขียวที่ปล่อยรกร้าง

อนึ่ง พื้นที่สีเขียวประเภทดังกล่าวข้างต้น ไม่ได้ถูกจำกัดด้วย “สี” การใช้ประโยชน์ที่ดินตามการผังเมือง กล่าวคือ สามารถตั้งอยู่ในบริเวณทั่วไป ทั้งนี้ ในมาตรฐานสัญลักษณ์การใช้ประโยชน์ที่ดินของกรมโยธาธิการและผังเมือง พ.ศ. ๒๕๔๙ ได้กำหนดนิยาม “เขตสีเขียว” ประเภทต่าง ๆ ดังนี้ (๑) เขตสีเขียว กำหนดเป็นที่ดินประเภทชนบทและเกษตรกรรม (๒) เขตสีเขียวและมีกรอบเส้นทแยงสีเขียว กำหนดเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ชนบทและเกษตรกรรม (๓) เขตสีเขียวและมีกรอบเส้นทแยงสีน้ำตาล กำหนดเป็นที่ดินประเภทปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (๔) เขตสีเขียวมีกรอบและเส้นทแยงสีขาว กำหนดเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์สภาพแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว (๕) เขตสีเขียวอ่อน กำหนดเป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (๖) เขตสีเขียวอ่อนมีกรอบและเส้นทแยงสีขาว กำหนดเป็นที่ดินประเภทที่โล่งเพื่อนันทนาการการเลี้ยงสัตว์และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (๗) เขตสีเขียวอ่อนมีกรอบและเส้นทแยงสีเขียว กำหนดเป็นที่ดินประเภทสวนเพื่อนันทนาการและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม (๘) เขตสีเขียวอ่อนมีเส้นทแยงสีขาว กำหนดเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์ป่าไม้ และ (๙) เขตสีเขียวมะกอก กำหนดเป็นที่ดินประเภทสถาบันการศึกษา

๓.๒ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และตัวชี้วัด

วัตถุประสงค์ เพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนให้กับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมทั้งเพื่อตอบเป้าหมายการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวระดับประเทศและระดับพื้นที่

เป้าหมาย ภายในปี ๒๕๗๐ พื้นที่สีเขียวได้รับการดูแลรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืน และบรรลุปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานของประเทศ

ตัวชี้วัด

- พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร^๑ ๑๐ ตารางเมตรต่อคน
- ร้อยละของพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่เมือง^๒ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐
- พื้นที่สีเขียวต้นแบบ^๓ ภูมิภาค^๔ ละ ๕ แห่ง
- เครื่องช่ายพื้นที่สีเขียว^๕ ภูมิภาคละ ๕ เครื่องช่าย
- เครื่องมือ กลไก องค์กรความรู้ การบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว อย่างน้อย ๑ เรื่อง

^๑ พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร (ตารางเมตรต่อคน) = พื้นที่สีเขียวประเภทที่ ๑ (ตารางเมตร) / จำนวนประชากรของเทศบาล (คน)

^๒ ร้อยละของพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่เมือง (ร้อยละ) = [พื้นที่สีเขียวทุกประเภท (ตารางกิโลเมตร) / พื้นที่เทศบาล (ตารางกิโลเมตร)] x ๑๐๐ %

^๓ พื้นที่สีเขียวต้นแบบ หมายถึง พื้นที่สีเขียวที่เป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดสร้างพื้นที่สีเขียวในอนาคต

^๔ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา ได้แบ่งภูมิภาคของประเทศไทย โดยใช้เกณฑ์ด้านลักษณะภูมิประเทศเป็นสำคัญ และพิจารณาร่วมกับลักษณะทางด้านภูมิอากาศ วัฒนธรรมด้านเชื้อชาติ ภาษา และความเป็นอยู่ของผู้คนในท้องถิ่น โดยแบ่งประเทศไทยออกเป็น ๖ ภูมิภาค คือ

๑. ภาคเหนือ มี ๙ จังหวัด ได้แก่ เชียงราย น่าน พะเยา เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน แพร่ ลำปาง ลำพูน และอุตรดิตถ์

๒. ภาคกลาง ประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และอีก ๒๑ จังหวัด ได้แก่ พิษณุโลก สุโขทัย เพชรบูรณ์ พิจิตร กำแพงเพชร นครสวรรค์ ลพบุรี ชัยนาท อุทัยธานี สิงห์บุรี อ่างทอง สระบุรี พระนครศรีอยุธยา สุพรรณบุรี นครนายก ปทุมธานี นนทบุรี นครปฐม สมุทรปราการ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม

๓. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มี ๑๙ จังหวัด ได้แก่ หนองคาย นครพนม สกลนคร อุตรธานี หนองบัวลำภู เลย มุกดาหาร กาฬสินธุ์ ขอนแก่น อ่างนาจเจริญ ยโสธร ร้อยเอ็ด มหาสารคาม ชัยภูมิ นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และอุบลราชธานี

๔. ภาคตะวันออก มี ๗ จังหวัด ได้แก่ สระแก้ว ปราจีนบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด

๕. ภาคตะวันตก มี ๕ จังหวัด ได้แก่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์

๖. ภาคใต้ มี ๑๔ จังหวัด ได้แก่ ชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ พังงา ภูเก็ต พัทลุง ตรัง ปัตตานี สงขลา สตูล นราธิวาส และยะลา

^๖ เครื่องช่ายพื้นที่สีเขียว หมายถึง เครื่องช่าย/กลุ่มคนที่มีภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ เพิ่ม และดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว

๓.๓ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๑

แนวทางที่ ๑ ทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกและหน้าที่ในการจัดการพื้นที่สีเขียว มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติงาน ดังนี้

เป้าหมาย

ทุกภาคส่วนมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการ พื้นที่สีเขียว

ตัวชี้วัด

๑. ภาคส่วนมีความรู้ความเข้าใจและมีการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว เพิ่มขึ้น

๒. ปริมาณพื้นที่สีเขียวสาธารณะเพิ่มขึ้น

๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลพื้นที่สีเขียวสำหรับบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ รวมทั้ง มีการนำแผนและ/หรือผังพื้นที่สีเขียวบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเมือง และนำแผนสู่การปฏิบัติ อย่างน้อย ๑,๐๐๐ แห่ง

๔. พื้นที่สีเขียวต้นแบบ ภูมิภาคละ ๕ แห่ง

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๑ การสร้างความตระหนักรู้ตามแนวทางการขับเคลื่อน การจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน เน้นการเผยแพร่ สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ด้านพื้นที่สีเขียว ในมิติต่าง ๆ กับสาธารณะ เพื่อสร้างแรงจูงใจและผลักดันให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วม ในการสร้าง ดูแล รักษาพื้นที่สีเขียวให้คงอยู่อย่างยั่งยืน โดยมีมาตรการการดำเนินงาน ดังนี้

มาตรการที่ ๑.๑ สร้างจิตสาธารณะในทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเพิ่มและดูแล บำรุงรักษาพื้นที่สีเขียว ผ่านการจัดประชุมสัมมนาแลกเปลี่ยนและนำเสนอการดำเนินงาน ด้านพื้นที่สีเขียวและประโยชน์ที่หลากหลายของพื้นที่สีเขียว เพื่อกระตุ้นและสร้างความตระหนักรู้ให้กับสังคมและภาคส่วนต่าง ๆ ในการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดกิจกรรมการปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ พื้นที่สีเขียวประเภทต่าง ๆ การรณรงค์ สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์พื้นที่พุทธิยากรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการนำเศษ ใบไม้ กิ่งไม้ และขยะอินทรีย์ มาจัดทำปุ๋ย

มาตรการที่ ๑.๒ *เผยแพร่ สื่อสาร องค์ความรู้ด้านพื้นที่สีเขียวในรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย* โดยเผยแพร่สาระสำคัญและมุมมองพื้นที่สีเขียวของหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านเอกสาร วิชาการ สื่อสาธารณะ สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และการจัดประชุมสัมมนาเผยแพร่วิชาการ ระดับต่าง ๆ เช่น การจัดแสดงนิทรรศการและเผยแพร่งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ และการถ่ายทอดความรู้ด้านพืชเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรพรรณพืชให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

มาตรการที่ ๑.๓ *เพิ่มและดูแลพื้นที่สีเขียวในที่อยู่อาศัย* โดยการจัดทำพื้นที่สีเขียวในบริเวณที่พักอาศัย อาคารที่พักอาศัย เช่น พื้นที่ส่วนกลางของอาคารชุดที่พักอาศัยหรือคอนโดมิเนียม สวนสาธารณะ สวนสุขภาพ หรือสนามเด็กเล่นส่วนกลางของบ้านจัดสรร พื้นที่ปลูกผักสวนครัว ในบริเวณบ้าน เป็นต้น

มาตรการที่ ๑.๔ *ปรับปรุง พัฒนา ดูแล และบำรุงรักษาพื้นที่สีเขียวโดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม* การจัดทำพื้นที่สีเขียวตามความต้องการของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม การดำเนินงานของภาคประชาสังคม การดำเนินงานโครงการ Green Bangkok 2030 ของกรุงเทพมหานครร่วมกับเครือข่าย อาทิ การจัดทำสวนวัดหัวลำโพงรุกขนิเวศน์ โดย welpark ร่วมกับกรุงเทพมหานครและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นการเพิ่มพื้นที่สาธารณะสีเขียวขนาดเล็กอย่างยั่งยืนผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมและให้ความสำคัญกับความต้องการของคนในพื้นที่ การทำ “สวนผักคนเมือง พื้นที่สีเขียวกินได้ ศาลาลุงทอง” บริเวณชุมชนศาลาลุงทอง เทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๒ *การพัฒนาพื้นที่สีเขียวต้นแบบ* เพื่อส่งเสริมการจัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในลักษณะต่าง ๆ สำหรับเป็นแนวทางหรือตัวอย่างให้กับภาคส่วนนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวที่เหมาะสมกับบริบทและระบบนิเวศของเมือง โดยมีมาตรการการดำเนินงานดังนี้

มาตรการที่ ๒.๑ *ออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบ* การจัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวตัวอย่างให้กับสาธารณะ เช่น พื้นที่สีเขียวสวนสาธารณะ

ที่ผสมผสานการอนุรักษ์พันธุ์ไม้พื้นถิ่น การอนุรักษ์น้ำ พื้นที่สีเขียวสวนป่าในเมือง พื้นที่สีเขียวที่สร้างและดูแลรักษาโดยกระบวนการมีส่วนร่วม โครงข่ายพื้นที่สีเขียว พื้นที่สีเขียวเพื่อรักษาสีเขียวแฉก เป็นต้น

มาตรการที่ ๒.๒ ออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวแหล่งเรียนรู้ โดยออกแบบพื้นที่สีเขียวให้เป็นแหล่งเรียนรู้การบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม ระบบนิเวศ การเกษตร การท่องเที่ยว และวัฒนธรรม รวมทั้งบูรณาการการดำเนินงานและการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวข้ามศาสตร์ ซึ่งที่ผ่านมา มีการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวแหล่งเรียนรู้ อาทิ การทำสวนเกษตรตลาดฟ้า สำนักงานเขตหลักสี่ ซึ่งเป็นต้นแบบด้านเกษตรในเมืองและการปลูกผักบนพื้นปูน สวนหลวง ร.๙ ที่เป็นสวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ซึ่งเก็บรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้ ศูนย์เรียนรู้ป่าในกรุง ซึ่งมีเส้นทางศึกษาธรรมชาติ พร้อมทั้งนวัตกรรมด้านอาคารประหยัดพลังงานและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และพื้นที่สีเขียวแหล่งเรียนรู้ชุมชนในโรงไฟฟ้าพระนครเหนือ ซึ่งเป็นพื้นที่ป่าในเมือง จำลองพื้นที่รักษาต้นน้ำจนถึงปลายน้ำ มีการนำน้ำจากบ่อกักตุนของโรงไฟฟ้ามาใช้ในการทำพื้นที่สีเขียว ปลูกข้าวนาปี เลี้ยงสัตว์ เผยแพร่นวัตกรรมด้านการเกษตร รวมทั้งมีพื้นที่สีเขียว “สวนน้ำพระทัย” เป็นพื้นที่พักผ่อนหย่อนใจให้กับชุมชนโดยรอบ การสร้างแหล่งเรียนรู้/ศูนย์การเรียนรู้ทางการเกษตรทฤษฎีใหม่ โคก หนอง นา ตามแนวพระราชดำริ

มาตรการที่ ๒.๓ ออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน การบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน มีความจำเป็นต้องใช้องค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในการดำเนินการดังกล่าว ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบ วางแผน/ผัง จัดซื้อจัดจ้าง และดำเนินงานด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว เพื่อให้เกิดความยั่งยืน โดยเฉพาะส่วนของภาครัฐ และหน่วยงานท้องถิ่นที่อาจจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนหรือความร่วมมือกับภาคเอกชน สถาบันการศึกษา และสมาคมที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการด้านการจัดการพื้นที่สีเขียว ซึ่งมีความพร้อมทั้งองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญ

มาตรการที่ ๒.๔ ถอดบทเรียนและเผยแพร่พื้นที่สีเขียวต้นแบบ การนำแนวทางการดำเนินงานพื้นที่สีเขียวต้นแบบ พื้นที่สีเขียวแหล่งเรียนรู้ และพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนที่ปฏิบัติได้ อย่างเป็นรูปธรรมมาถอดบทเรียนและเผยแพร่ให้กับสาธารณชนได้รับรู้ เพื่อส่งเสริมและขยายผลการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และนำไปสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อเสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๓ การส่งเสริมและดำเนินการด้านพื้นที่สีเขียว เพื่อลดผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรมและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากพื้นที่สีเขียวมีคุณสมบัติในการลดและกรองมลพิษ ฝุ่นละออง และอุณหภูมิ โดยต้องออกแบบและคัดเลือกชนิดพันธุ์พืชที่เหมาะสมกับระบบนิเวศและบริบทของพื้นที่ ดังนั้น การส่งเสริมให้มีการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแนวกันชน โดยใช้องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัย คุณลักษณะและประโยชน์ของพันธุ์พืชมาสนับสนุนการออกแบบแนวกันชน จะทำให้เกิดประโยชน์กับการดำเนินงานด้านอุตสาหกรรมและชุมชนโดยรอบ ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๓.๑ ออกแบบแนวกันชนพื้นที่สีเขียวในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหรือเขตประกอบการอุตสาหกรรมและพื้นที่พัฒนาโครงการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ โดยเน้นการใช้ไม้พื้นดินและไม้ยืนต้นที่มีประสิทธิภาพในการดูดซับมลพิษ เนื่องจากการจัดทำแนวกันชนพื้นที่สีเขียวต้องเป็นไปตามกฎระเบียบของกรมโรงงานอุตสาหกรรมและการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย อย่างไรก็ตาม การใช้ประโยชน์จากคุณลักษณะของพันธุ์ไม้ที่มีประสิทธิภาพในการดูดซับมลพิษ กรองฝุ่นละออง โดยเฉพาะไม้พื้นดินและไม้ยืนต้นที่มีผลการศึกษาวิจัยแล้วว่า มีประสิทธิภาพมาใช้เป็นพันธุ์ไม้หลักในการออกแบบแนวกันชน จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของแนวกันชนในการปรับปรุงคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยรอบ และช่วยลดค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาแนวกันชนของผู้ประกอบการ

มาตรการที่ ๓.๒ จัดทำและดูแลรักษาแนวกันชนพื้นที่สีเขียวในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเขตประกอบการอุตสาหกรรม พื้นที่พัฒนาโครงการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ และโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ การดำเนินงานหนึ่งสถานประกอบการ หนึ่งสวนหย่อม เป็นต้น

มาตรการที่ ๓.๓ จัดให้มีพื้นที่สีเขียวที่เหมาะสมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งเส้นทางการขนส่งต้องมีการกำหนดขนาดและความกว้างของพื้นที่สีเขียวตามความเหมาะสมกับบริบทพื้นที่ โดยขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก การจัดทำและขับเคลื่อนโครงข่ายสีเขียวในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรการที่ ๓.๔ ศึกษา วิจัย เผยแพร่ชนิดพรรณไม้เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก บรรเทา และลดมลพิษ อุณหภูมิ โดยสนับสนุนภาคการศึกษาในการวิจัยชนิดพรรณไม้ในการลด ก๊าซเรือนกระจก ลดมลพิษทางอากาศ น้ำ และลดอุณหภูมิ รวมทั้ง สนับสนุนภาคส่วนต่าง ๆ ในการเผยแพร่ผลการศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว โดยเฉพาะ พื้นที่สีเขียวในเมือง และพื้นที่สีเขียวที่เป็นริ้วสวนตามแนวสาธารณูปการ (พื้นที่สีเขียวประเภทที่ ๓) เช่น พื้นที่ริมทางสัญจรทางบก บริเวณริมทาง เกาะกลางถนน เขตทางรถไฟ และพื้นที่ริมทางสัญจร ทางน้ำ บริเวณริมแม่น้ำ คลองชลประทาน

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๔ การเสริมสร้างศักยภาพการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนและเพิ่มพูนองค์ความรู้ สร้างทักษะให้กับ บุคลากรในการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน โดยการกำหนดเป็นนโยบาย และแผนการดำเนินงานในแผนปฏิบัติราชการของหน่วยงาน รวมทั้งจัดประชุม/อบรม เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว และดูแลรักษาต้นไม้ ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๔.๑ จัดทำหรือบรรจุข้อมูล แผน และผังการพัฒนาและบริหารจัดการ พื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่งว่างของเมืองและชุมชนในแผนพัฒนาท้องถิ่น โดยขับเคลื่อนและ ผลักดันให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบรรจุนโยบายและทิศทางการดำเนินงาน การเพิ่มและดูแลรักษา พื้นที่สีเขียวในแผนพัฒนาท้องถิ่น อาทิ นโยบายด้านการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวของผู้บริหาร ข้อมูลพื้นฐานพื้นที่สีเขียว แผนและผังการพัฒนา รวมทั้ง กิจกรรม/โครงการการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง กับพื้นที่สีเขียวและพื้นที่โล่งว่าง สำหรับใช้เป็นกรอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรการที่ ๔.๒ จัดทำข้อมูลพื้นที่สีเขียว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการ พื้นที่สีเขียวของเมืองและชุมชน การจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล การจัดทำ และปรับปรุงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดินสำหรับเป็นข้อมูลประกอบการจัดเก็บภาษีที่ดิน โดยเฉพาะ ข้อมูลพื้นที่สีเขียวประเภทต่าง ๆ การสำรวจและจัดเก็บข้อมูลพื้นที่สีเขียวและต้นไม้ โดยเฉพาะ ต้นไม้ใหญ่ ต้นไม้ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของเมือง

มาตรการที่ ๔.๓ เสริมสร้างความรู้และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว ผ่านการประชุมหรือการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะในการดำเนินงาน เช่น การประชุมเผยแพร่ระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) การอบรมระบบการรายงานพื้นที่สีเขียว การประชุมเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาพื้นที่สีเขียว การอบรมเชิงปฏิบัติการการออกแบบและดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในงานภูมิทัศน์ การจัดทำระบบสืบค้นต้นไม้และทะเบียนพรรณไม้โดยใช้เทคโนโลยีรหัสคิวอาร์โค้ด

๓.๔ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๒

แนวทางที่ ๒ เมืองมีความมั่นคงทางอาหาร สามารถรองรับภัยพิบัติ และมีฐานทรัพยากรเพื่อเอื้อต่อการดำรงชีวิตของประชาชน มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติดังนี้

เป้าหมาย

เมืองมีพื้นที่สีเขียวที่มีคุณภาพและปริมาณเพิ่มขึ้น รวมทั้งมีการกระจายตัวของพื้นที่สีเขียวให้สามารถเข้าถึงได้โดยง่ายและสะดวก

ตัวชี้วัด

๑. ร้อยละของพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่เมือง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐

(เมืองขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ได้แก่ ร้อยละ ๑๐ ๑๐ และ ๑๕ ตามลำดับ)

๒. พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร ไม่น้อยกว่า ๑๐ ตารางเมตรต่อคน

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๑ การบริหารจัดการพืชอาหารเพื่อความมั่นคงทางอาหาร

เพื่อส่งเสริมการทำพื้นที่สีเขียวที่เป็นแหล่งอาหารทั้งในพื้นที่สาธารณะ และพื้นที่ส่วนบุคคล สำหรับเป็นฐานการผลิตด้านพืชอาหาร และเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (โควิด-19) ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพเศรษฐกิจและพฤติกรรมของผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยเป็นการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวที่หลากหลายขึ้น เพื่อตอบสนอง

อย่างเหมาะสมต่อสถานการณ์ สภาพเศรษฐกิจ พหุติกรรมและสังคม อาทิ การเปลี่ยนมุมมอง เป็นพื้นที่สีเขียวกินได้ สวนผักครัวกลาง การทำเกษตรประณีต เกษตรอินทรีย์ เพื่อเป็น แหล่งอาหารที่ยั่งยืนและให้ความสำคัญกับความปลอดภัยด้านสุขภาพของผู้ผลิตและผู้บริโภค ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๑.๑ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวแหล่งอาหาร ของชุมชน โดยการปรับเปลี่ยนพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนบุคคลเป็นพื้นที่สีเขียวแหล่งอาหาร ของชุมชน เพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหารและสุขภาพให้กับคนในชุมชน การทำพื้นที่ส่วนกลาง ให้เป็นพื้นที่เพาะปลูกพืชผักสวนครัว สำหรับเป็นตู้เย็นหรือครัวกลาง ซึ่งปัจจุบันหลายชุมชน มีการทำพื้นที่สีเขียวกินได้ในพื้นที่สาธารณะ หรือพื้นที่ส่วนกลางของชุมชน ให้เป็นพื้นที่ แบ่งปันสำหรับคนในชุมชน โดยบางชุมชนมีการจัดสรรหน้าที่ของคนในชุมชนในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวดังกล่าว และแบ่งปันผลผลิตหรือจัดสรรรายได้เพื่อเป็นกองทุนของคนในชุมชน

มาตรการที่ ๑.๒ สนับสนุนเกษตรอินทรีย์ เพื่อรองรับสังคมสูงวัย สังคมหลัง สถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19 เพื่อส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ สอดคล้องกับการขับเคลื่อน การดำเนินงานด้านเกษตรกรรมในระดับประเทศ รวมทั้ง สอดคล้องกับสังคมหลังสถานการณ์ การแพร่ระบาดโควิด-19 ที่ประชาชนกลับภูมิลำเนาเพื่อทำการเกษตร โดยยกระดับการทำ เกษตรอินทรีย์ เกษตรประณีต และเกษตรผสมผสานที่ให้ความสำคัญกับผลกระทบที่มี ต่อสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรที่เป็นต้นทุนการผลิต รวมทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นในกระบวนการผลิต เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและเพิ่มคุณค่าของผลิตผลและผลิตภัณฑ์ การบริหารจัดการ พืชอาหารเพื่อความมั่นคงทางอาหารเพื่อรองรับการอพยพของผู้คนในเมือง

มาตรการที่ ๑.๓ มีพื้นที่สีเขียวธรรมชาติ เป็นแหล่งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการป่า ป่าชุมชน และแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วม ซึ่งพื้นที่สีเขียวธรรมชาติที่เป็นป่า และป่าชุมชน ถือเป็นพื้นที่สีเขียวที่มีศักยภาพเพื่อเป็นแหล่ง ความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากสามารถให้ผลผลิตที่หลากหลายตลอดปี ทั้งนี้ กระบวนการ มีส่วนร่วมที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่จะเป็นกลไกที่สำคัญในการบริหารจัดการเพื่อช่วย เสริมสร้างให้การเข้าถึง ดูแล รักษา และเก็บเกี่ยวผลประโยชน์จากพื้นที่สีเขียวธรรมชาตินี้ ให้เป็นธรรมและคงอยู่อย่างยั่งยืน

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๒ การจัดทำพื้นที่สีเขียวเพื่อรองรับภัยพิบัติ โดยส่งเสริมให้มีการออกแบบปรับปรุงพื้นที่สีเขียวให้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายมิติ เพื่อเพิ่มศักยภาพและประโยชน์พื้นที่สีเขียวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมโดยรอบ และสามารถรองรับหรือบรรเทาสถานการณ์หรือภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายหรือลดความเสียหายให้น้อยลง ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๒.๑ จัดทำพื้นที่แก้มลิง พื้นที่รองรับภัยพิบัติ โดยการใช้ประโยชน์พื้นที่สีเขียวสามารถปรับให้เหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้ง การออกแบบพื้นที่สีเขียวที่คำนึงถึงการใช้ประโยชน์และหน้าที่ในการรองรับหรือบรรเทาสถานการณ์ฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น เช่น การส่งเสริมพื้นที่สีเขียวในพื้นที่แก้มลิง การทำพื้นที่สีเขียวริมแม่น้ำ ริมคลอง การออกแบบพื้นที่ริมคลองเพื่อรองรับน้ำหลาก การปรับปรุงพื้นที่สีเขียวสำหรับเป็นพื้นที่แก้มลิง หรือเป็นพื้นที่เฝ้าระวังปริมาณน้ำหลาก การเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อดูดซับน้ำตามธรรมชาติ เป็นต้น

มาตรการที่ ๒.๒ นำพื้นที่ที่รกรากพัฒนาหรือพื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์มาจัดทำพื้นที่สีเขียว เพื่อปรับปรุงภูมิทัศน์ของเมืองให้สวยงามเป็นระเบียบ สร้างความปลอดภัยสร้างสิ่งแวดล้อมให้เมืองน่าอยู่ และเป็นการสร้างพื้นที่พักผ่อนให้ประชาชนมีพื้นที่สีเขียวที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย อาทิ การพัฒนาพื้นที่ว่างของการยาสูบแห่งประเทศไทยให้เป็นพื้นที่สีเขียวยั่งยืน

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๓ การส่งเสริมพื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากพื้นที่สีเขียวสามารถทำประโยชน์ด้านเศรษฐกิจให้ชุมชนนอกเหนือจากผลผลิตด้านการเกษตร โดยอาจดำเนินงานผ่านการบริการและการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการยกระดับและสนับสนุนให้มีการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวในมิติที่หลากหลายและกว้างขวางขึ้น สอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้บริโภคในปัจจุบัน เช่น ร้านอาหาร ร้านอาหาร ที่เน้นบรรยากาศธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติด้านพื้นที่สีเขียว เช่น บางกะเจ้า สวนป่าในกรุง สวนนกขุนทุ๋งปรังทอง ทางดินชมธรรมชาติ เขื่อนสิรินธร เป็นต้น ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๓.๑ สนับสนุน ส่งเสริมและเผยแพร่การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยว อาทิ การเพาะพันธุ์กล้าไม้ การส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเป็นพืชเศรษฐกิจ การส่งเสริมปลูกไม้ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง ตามแนวพระราชดำริ เพื่อเพิ่มป่า

และสร้างรายได้ให้กับชุมชน การสนับสนุนการปลูกป่าเศรษฐกิจชุมชน การปลูกและดูแลต้นไม้เศรษฐกิจในที่ราชพัสดุเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชน และการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่า/ไม้มงคลเพื่อยกระดับเป็นแหล่งบริการท่องเที่ยว รวมทั้ง การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อเป็นแรงดึงดูดให้เข้ามาใช้บริการหรือท่องเที่ยว เช่น คาเฟ่ ร้านอาหารที่ตั้งอยู่ท่ามกลางสวนที่มีต้นไม้ใหญ่ เป็นต้น

มาตรการที่ ๓.๒ เพิ่มและดูแลพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการสาธารณะ ลดความหนาแน่นการใช้พื้นที่ภายในชุมชนเพื่อนันทนาการและสุขภาพอนามัย เช่น การพัฒนาพื้นที่พักผ่อนเพื่อเชื่อมโยงระบบเศรษฐกิจเมือง การสร้างพื้นที่สีเขียวสาธารณะหรือสวนหย่อมขนาดเล็กในลักษณะต่าง ๆ เช่น ครัวเมืองสวนสมุนไพรชุมชนในระยะที่ประชาชนเข้าถึงได้ง่าย เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนและเสริมสร้างสุขภาพให้กับชุมชน รวมทั้ง ลดค่าใช้จ่ายและลดความหนาแน่นในการใช้ประโยชน์ของคนในชุมชน หรือการจัดกิจกรรมในสวนสาธารณะ

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๔ การส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อเชื่อมต่อระบบนิเวศบริการ เป็นการสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว เพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่สีเขียวเพื่อประโยชน์ต่อระบบนิเวศบริการ การลดมลพิษทางอากาศ การกักเก็บก๊าซเรือนกระจก ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๔.๑ สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นโครงข่ายและเชื่อมเส้นทางคมนาคม เพื่อสร้างพื้นที่สีเขียวในลักษณะของการเชื่อมต่อเป็นโครงข่ายพื้นที่สีเขียว เพื่อให้สัตว์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สีเขียวสามารถเคลื่อนย้ายได้อิสระ อันจะส่งผลต่อระบบนิเวศ รวมทั้ง การส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สีเขียวที่เชื่อมเส้นทางคมนาคม ยังสามารถบรรเทามลพิษทางอากาศที่เกิดจากการใช้พลังงานเพื่อการขนส่งได้อีกทางหนึ่ง และการปรับปรุงภูมิทัศน์เกาะกลางถนน

มาตรการที่ ๔.๒ พัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก และรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยสนับสนุนการเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อกักเก็บก๊าซเรือนกระจก ลดภาวะโลกร้อน จัดทำโครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) และโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program:

T-VER) การส่งเสริมการลงทุนการปลูกป่า เพื่อการกักเก็บคาร์บอน และจัดทำเป็นคาร์บอนเครดิต รวมทั้ง การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อมุ่งสู่เมืองคาร์บอนต่ำ

มาตรการที่ ๔.๓ ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ และไม้พื้นถิ่น โดยส่งเสริมการจัดทำพื้นที่สีเขียวที่ผสมผสานพืชพันธุ์หลากหลายชนิดที่เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งอาหารให้กับสัตว์ต่าง ๆ อันจะนำมาซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งพืชและสัตว์ เช่น การปลูกพืชแบบพึ่งพา ซึ่งเป็นการปลูกพืชเป็นลำดับชั้นในพื้นที่เดียวกัน โดยให้ความสำคัญกับไม้พื้นถิ่นและพืชที่เป็นอาหารของแมลงและสัตว์ อันจะเป็นปัจจัยหลักที่เหนี่ยวนำสัตว์กินพืช เช่น ผีเสื้อ แมลง หนอน และสัตว์กินสัตว์ เช่น นก เข้ามาในพื้นที่ ทำให้เกิดความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อระบบนิเวศของเมืองในที่สุด

มาตรการที่ ๔.๔ อนุรักษ์ไม้ยืนต้นและไม้ใหญ่ทรงคุณค่าของเมืองและชุมชน เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการอนุรักษ์พันธุ์พืชแลต้นไม้ใหญ่ที่มีคุณค่าและมีความสำคัญกับชุมชนหรือพื้นที่ ทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี หรือพันธุ์ไม้ที่หายากหรือใกล้สูญพันธุ์ หรือต้นไม้ที่มีความสำคัญเชิงนิเวศต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นศูนย์รวมจิตใจ เพื่อสร้างขวัญกำลังใจให้กับชุมชน รวมทั้งเป็นแหล่งเรียนรู้และแหล่งท่องเที่ยว เช่น การจัดทำ รุกข มรดกของแผ่นดิน ซึ่งเป็นการรวบรวมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชน รู้จักต้นไม้ใหญ่ทรงคุณค่า

มาตรการที่ ๔.๕ พื้นฟูและพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อระบบนิเวศบริการ การอนุรักษ์ พัฒนาพื้นฟูป่าธรรมชาติให้กลับมาสู่สภาพที่สมบูรณ์ การปลูกต้นไม้และเพิ่มพื้นที่สีเขียว พื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม การดูแลรักษาและดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการน้ำ อาทิ ฝายต้นน้ำ ฝายชะลอน้ำ และฝายน้ำล้น เพื่อสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นดิน พื้นป่า และพื้นที่สีเขียว สร้างความสมดุลให้กับระบบนิเวศบริการ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มต้นทุนน้ำที่กักเก็บโดยต้นไม้และฝาย และคุณภาพดินที่ได้จากการมีพื้นที่สีเขียว ลดการพังทลายของดินและเพิ่มอินทรีย์วัตถุ

๓.๕ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๓

แนวทางที่ ๓ เครื่องมือ กลไก เพื่อเอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว
มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติงาน ดังนี้

เป้าหมาย

มีเครื่องมือ กลไก เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว

ตัวชี้วัด

๑. มีเครื่องมือ กลไกในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว อย่างน้อย ๑ เรื่อง

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๑ การพัฒนา เผยแพร่ และบังคับใช้ กฎ ระเบียบ กฎหมาย

ให้เอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว ซึ่งที่ผ่านมาภาครัฐได้กำหนดกฎ ระเบียบ และกฎหมายเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อดูแลรักษาต้นไม้และพื้นที่สีเขียว แต่เนื่องจากปัจจุบันรูปแบบของพื้นที่สีเขียวมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมในมิติที่หลากหลายขึ้น รวมทั้งองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ใช้ในการเพิ่มและดูแลรักษาต้นไม้และพื้นที่สีเขียวที่มีมากขึ้น ดังนั้น การพัฒนา ปรับปรุง กฎ ระเบียบ กฎหมาย ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน จะช่วย สนับสนุนและส่งเสริมการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวทั้งในเชิงปริมาณ และคุณภาพ เพื่อเอื้อ ให้ทุกภาคส่วนสามารถสร้างและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวได้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงาน ภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๑.๑ พัฒนา ปรับปรุง กฎ ระเบียบ กฎหมาย เพื่อสนับสนุนการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว โดยการพัฒนาและปรับปรุงกฎ ระเบียบ กฎหมายให้ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสนับสนุนการเพิ่มและรักษาพื้นที่สีเขียวประเภทต่าง ๆ ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน อาทิ การปรับปรุงมาตรการที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียว ในข้อกำหนดท้ายประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม การปรับปรุงแนวทางการจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการหรือกิจการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียว และการพัฒนาเทคโนโลยีหรือการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว เพื่อเป็นตัวอย่างให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

มาตรการที่ ๑.๒ เผยแพร่กฎ ระเบียบ และข้อกำหนดที่สนับสนุนการเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว โดยจัดให้มีช่องทางและเวทีเพื่อเผยแพร่กฎ ระเบียบ และข้อกำหนดที่เอื้อให้เกิดการเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว ซึ่งเป็นกฎ ระเบียบ ที่ภาครัฐได้ประกาศใช้ และภาคเอกชนได้ดำเนินการ เช่น พระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากร ว่าด้วย

การยกเว้นราชการ (ฉบับที่ ๔๒๘) พ.ศ. ๒๕๔๘ ซึ่งนิติบุคคลสามารถนำค่าใช้จ่ายในการจัดสร้าง และการบำรุงรักษา สนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ หรือสนามกีฬาของเอกชนที่เปิดให้ประชาชน ใช้เป็นการทั่วไป โดยไม่เก็บค่าบริการใด ๆ หรือสนามเด็กเล่น สวนสาธารณะ หรือสนามกีฬา ของทางราชการ มาใช้ในการหักลดหย่อนภาษีได้ตามที่กำหนด หรือการบริจาคเพื่อสนับสนุน การอนุรักษ์และรักษาต้นไม้ พื้นที่สีเขียว โดยบุคคลสามารถนำเงินบริจาคมาหักลดหย่อนภาษีได้

มาตรการที่ ๑.๓ จัดทำผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ โดยต้องกำหนดให้มีการจัดทำ พื้นที่สีเขียวและที่โล่งว่างของเมือง เพื่อส่งเสริมให้มีพื้นที่สีเขียวต่อเนื่องเป็นผืนขนาดใหญ่ สำหรับดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศที่สมบูรณ์ ซึ่งในพระราชบัญญัติ การผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้กรมโยธาธิการและผังเมือง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำหรือร่วมกันจัดทำผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ โดยบูรณาการข้อมูลพื้นที่สีเขียวและที่โล่งว่าง และต้นไม้ รวมทั้ง การส่งเสริมให้พื้นที่สีเขียวดังกล่าวเชื่อมโยงและต่อเนื่องเป็นโครงข่ายสีเขียว ไว้ในการจัดทำผังเมืองดังกล่าวด้วย

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๒ การพัฒนามาตรการทางเศรษฐศาสตร์ มาตรการจูงใจ เพื่อเอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว เนื่องจากการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว มีค่าใช้จ่ายตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ โดยค่าใช้จ่ายต้นน้ำ อาทิ การเพาะพันธุ์กล้าไม้ ที่มีขนาดและคุณภาพที่เหมาะสมสำหรับการนำไปอนุบาล ค่าใช้จ่ายกลางน้ำ เช่น การอนุบาล กล้าไม้ให้มีความแข็งแรงและมีคุณภาพ สำหรับนำกล้าไม้ไปปลูกโดยมีอัตราการรอดสูง สำหรับ ค่าใช้จ่ายปลายน้ำ ได้แก่ การปลูกและดูแลรักษาต้นไม้ให้เติบโต ดังนั้น จึงควรมีการพัฒนา มาตรการจูงใจและมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๒.๑ ส่งเสริมการอนุรักษ์และเพิ่มพื้นที่สีเขียวตามแนวทางธนาคารต้นไม้ โดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้มีการดำเนินงานโครงการธนาคารต้นไม้ ในการส่งเสริมการปลูกต้นไม้ทั่วประเทศตามแนวพระราชดำริ ปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง แล้วประเมินมูลค่าต้นไม้ยืนต้นที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ เพื่อเป็นเงินออม เป็นทรัพย์สิน เป็นหลักทรัพย์

เป็นหลักประกัน โดยกระทรวงการคลังและกระทรวงพาณิชย์ได้ออกกฎหมายหลักประกัน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางธนาคารต้นไม้ การยกระดับธนาคารต้นไม้สู่ชุมชนไม่มีค่า

มาตรการที่ ๒.๒ พัฒนามาตรการจูงใจและสิทธิประโยชน์จากการดำเนินงาน
ด้านพื้นที่สีเขียว การพัฒนามาตรการจูงใจ อาทิ การให้รางวัลหรือประกาศเกียรติคุณ เพื่อเชิดชู และส่งเสริมบุคคล เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว การพัฒนามาตรการลดหย่อนภาษีทั้งนิติบุคคล และบุคคลธรรมดา เพื่อส่งเสริมการเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว การพัฒนาสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เช่น การให้สิทธิประโยชน์จากการดำเนินงาน โครงการสนับสนุนกิจกรรมลดก๊าซเรือนกระจก (Low Emission Support Scheme: LESS) หรือโครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER) เป็นต้น

มาตรการที่ ๒.๓ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดทำและขยายผลผังชุมชน เพื่อการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและที่โล่งว่าง โดยส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำผังชุมชนเพื่อรักษาพื้นที่สีเขียว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการกำหนดทิศทางการดำเนินงานและการขยายตัวของเมือง รวมทั้งการบริหารจัดการและติดตามการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวของเมือง และเมืองที่มีพื้นที่ต่อเนื่อง ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำผังชุมชนเพื่อรักษาพื้นที่สีเขียวชุมชนเมืองตามมาตรการและแนวทางที่กำหนดในแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน (ระยะแรก) สำหรับเป็นตัวอย่างให้กับเมืองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๓ การจัดทำฐานข้อมูลและการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการ
จัดเก็บข้อมูล เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้จัดทำระบบฐานข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมและพื้นที่สีเขียว (Thai Green Urban: TGU) เพื่อเป็นเครื่องมือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บข้อมูลพื้นที่สีเขียว นอกจากนี้ กรุงเทพมหานครได้จัดทำฐานข้อมูลและระบบติดตามผลการเพิ่มพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานคร สำหรับเป็นเครื่องมือในการดำเนินงาน

ด้านการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวของกรุงเทพมหานครด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงาน ภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๓.๑ จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียว การพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียวให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีเพื่อให้ภาคส่วนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำเข้าสู่ข้อมูลได้อย่างสะดวกรวดเร็ว การอบรมการใช้งานและนำเข้าสู่ข้อมูลพื้นที่สีเขียว การเผยแพร่ประโยชน์ของระบบฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียว การพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูล ต้นไม้ของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

มาตรการที่ ๓.๒ บูรณาการข้อมูลและเชื่อมต่อข้อมูลในระบบฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่สีเขียว โดยกำหนดแนวทางการเชื่อมต่อข้อมูลพื้นที่สีเขียวและข้อมูลที่เกี่ยวข้องในระบบฐานข้อมูล การบูรณาการข้อมูลเพื่อให้การจัดเก็บข้อมูลพื้นที่สีเขียวในระบบฐานข้อมูลเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) และองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานพัฒนารัฐบาดิจิทัล (องค์การมหาชน) สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) พัฒนาแนวทางการบูรณาการข้อมูลและเชื่อมต่อข้อมูลในระบบฐานข้อมูล รวมทั้งแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบฐานข้อมูล

๓.๖ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติ ในแนวทางที่ ๔

แนวทางที่ ๔ ตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมนวัตกรรมเพื่อสร้างพลังทางสังคม มีเป้าหมาย ตัวชี้วัด และแนวทางปฏิบัติงาน ดังนี้

เป้าหมาย

การขยายผลและยกระดับการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว

ตัวชี้วัด

๑. เครือข่ายพื้นที่สีเขียว ภูมิภาคละ ๕ เครือข่าย

๒. องค์ความรู้และนวัตกรรมการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน รวมทั้งองค์ความรู้จากการถอดบทเรียนการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว อย่างน้อย ๕ เรื่อง

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๑ การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
ในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น
การขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว การเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว โดยให้ความสำคัญกับการรักษานิตพรรณพืชและสัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพ การนำความรู้ทางวิชาการจากภาคการศึกษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้และสนับสนุนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว รวมทั้งการถอดบทเรียนการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวและถ่ายทอดองค์ความรู้สู่สาธารณะ ทั้งนี้ มาตรการการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๑.๑ รักษาชนิดพรรณพืชและสัตว์ และความหลากหลายทางชีวภาพ
ของท้องถิ่นตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) เพื่อเผยแพร่และสนับสนุนการดำเนินงาน อพ.สธ. ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานระดับท้องถิ่น เพื่อสร้างความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น ซึ่งจะเป็นการฟื้นฟูและรักษาชนิดพรรณพืชและสัตว์ และเป็นการฟื้นฟูและส่งเสริมระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมในเมือง

มาตรการที่ ๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนทางเทคนิควิชาการเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว โดยภาครัฐ ภาคการศึกษา นักวิชาการ สมาคมวิชาชีพ และองค์กรอิสระ สนับสนุนข้อมูลและองค์ความรู้ทั้งด้านเทคนิคและเทคโนโลยีเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างครบวงจร เช่น การอบรมการดูแลรักษาต้นไม้ใหญ่ในงานภูมิทัศน์ การอบรมรุกขกร การพัฒนามาตรฐานอาชีพและคุณวุฒิวิชาชีพ สาขาวิชาชีพธุรกิจจัดการพื้นที่สีเขียว สาขาจัดการดูแลต้นไม้ และการประยุกต์ใช้ความรู้จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติของต้นไม้กับสิ่งแวดล้อม เช่น การดูดกลืนก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์/ก๊าซเรือนกระจก ลดมลพิษ และลดอุณหภูมิ

มาตรการที่ ๑.๓ *ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและนวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณค่าพื้นที่สีเขียว* ผ่านการขับเคลื่อน BCG Model การนำผลผลิตที่ได้จากพื้นที่สีเขียว ต้นไม้ และสมุนไพรมาต่อยอดเพิ่มคุณค่าและราคา รวมทั้ง การจัดทำพื้นที่สีเขียวในรูปแบบต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

มาตรการที่ ๑.๔ *จัดทำและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านพื้นที่สีเขียว* การรวบรวมความรู้ด้านพื้นที่สีเขียวและการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว การถอดบทเรียนที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดีของหน่วยงานและภาคส่วน โดยเฉพาะองค์ประกอบส่วนท้องถิ่นที่ให้ความสำคัญในการจัดทำและพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อเผยแพร่และเป็นตัวอย่างให้กับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานในการเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียวให้เกิดผลได้อย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางปฏิบัติงานที่ ๒ การเสริมสร้างพลังทางสังคม การขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืนให้เป็นผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม มีพื้นที่สีเขียวสาธารณะที่ประชาชนสามารถเข้าใช้ประโยชน์ได้อย่างปลอดภัยและสามารถเข้าถึงได้อย่างเพียงพอ มีพื้นที่สีเขียวสาธารณะที่เป็นแหล่งอาหาร แหล่งเรียนรู้ คลังยาและสนามกลางให้กับชุมชน จำเป็นต้องอาศัยเครือข่ายภาคประชาสังคม และกลุ่มทางสังคม เพื่อให้การดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน เนื่องจากการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวจำเป็นต้องได้รับการดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อความสะอาด ปลอดภัย และยั่งยืน ทั้งนี้ มาตรการดำเนินงานภายใต้แนวทางปฏิบัติงาน ประกอบด้วย

มาตรการที่ ๒.๑ *เชื่อมโยงเครือข่ายหรือกลุ่มทางสังคม เพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว* การรวบรวมข้อมูลเครือข่ายหรือกลุ่มทางสังคมที่ขับเคลื่อนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว และเชื่อมโยงการดำเนินงานของเครือข่ายผ่านการประชุมหารือ และช่องทางเพื่อการสื่อสาร แลกเปลี่ยนกิจกรรม ความรู้และประสบการณ์ให้เครือข่ายมีการดำเนินงานที่เชื่อมต่อกันและสามารถแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานซึ่งกันและกัน อันจะเป็นการเพิ่มศักยภาพการทำงานและความยั่งยืนของเครือข่าย อาทิ การสร้างเครือข่ายรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อม อาสาสมัครท้องถิ่นรักโลก เยาวชนร่วมปกป้องผืนป่าและทรัพยากรธรรมชาติ

มาตรการที่ ๒.๒ สร้างความตระหนักรู้และความเข้มแข็งทางสังคมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และเครือข่ายการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว ปัจจุบันพบว่า สื่อสังคมออนไลน์มีอิทธิพลและเข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างรวดเร็ว ทันสถานการณ์ ดังนั้น การเผยแพร่ความรู้และกิจกรรมการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวของภาครัฐ เอกชน และเครือข่ายผ่านสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ Facebook ทวิตเตอร์ tiktok กลุ่มไลน์ youtube จึงเป็นการส่งต่อข้อมูลและความรู้เพื่อจุดประกายให้กับสังคม สร้างความตระหนักรู้และความเข้มแข็งให้กับประชาชน ชุมชน และสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๗ ตารางแนวทางปฏิบัติงาน มาตรการ และหน่วยงานรับผิดชอบ

แนวทางที่ ๑ ทุกภาคส่วนมีจิตสำนึกและหน้าที่ในการจัดการพื้นที่สีเขียว

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การสร้างความตระหนักรู้ตามแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน	๑.๑ สร้างจิตสำนึกและตระหนักรู้ในทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อเพิ่มและดูแลบำรุงรักษาพื้นที่สีเขียว	ทส. (สผ. สส. ปม. อส. สป.ทส.) มท. (สธ. อปท.) นร. (กปส.) ศธ. ส.ท.ท. องค์กรอิสระ
	๑.๒ เผยแพร่ สื่อสารองค์ความรู้ด้านพื้นที่สีเขียวในรูปแบบและช่องทางที่หลากหลาย	ทส. (สผ. สส. ปม. อส. สป.ทส.) มท. (อปท.) นร. (กปส.) อว. ส.ท.ท.

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	๑.๓ เพิ่มและดูแลพื้นที่สีเขียว ในที่อยู่อาศัย	ทส. (สผ.) พม. (กคช.) ภ.ส.ท. สมาคมอสังหาริมทรัพย์ไทย ภาคเอกชน
	๑.๔ ปรับปรุง พัฒนา ดูแล และบำรุงรักษา พื้นที่สีเขียวโดยเน้น กระบวนการมีส่วนร่วม	ทุกภาคส่วน
๒. การพัฒนาพื้นที่สีเขียว ต้นแบบ	๒.๑ ออกแบบและจัดทำ พื้นที่สีเขียวต้นแบบ	มท. (อปท.) สสส. องค์กรอิสระ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน
	๒.๒ ออกแบบและจัดทำ พื้นที่สีเขียวแหล่งเรียนรู้	ทส. (อส. ปม. ทช.) ศธ. อว. พม.
	๒.๓ ออกแบบและจัดทำ พื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน	ทส. (อส. ปม. ทช.) อว. ภ.ส.ท. กค. องค์กรอิสระ
	๒.๔ ถอดบทเรียนและเผยแพร่ พื้นที่สีเขียวต้นแบบ	ทส. (สผ. สส.) กก. นร. (กปส.) ส.ท.ท. องค์กรอิสระ

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
<p>๓. การส่งเสริมและดำเนินการด้านพื้นที่สีเขียวเพื่อลดผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรมและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ</p>	<p>๓.๑ ออกแบบแนวกันชนพื้นที่สีเขียวในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหรือเขตประกอบการอุตสาหกรรมและพื้นที่พัฒนาโครงการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ โดยเน้นการใช้ไม้พื้นถิ่นและไม่ยืantanที่มีประสิทธิภาพในการดูดซับมลพิษ</p>	<p>อก. (กรอ. กนอ.) ทส. (สผ.) อว. ส.อ.ท. สมาคมวิชาชีพ ภาคเอกชน</p>
	<p>๓.๒ จัดทำและดูแลรักษาแนวกันชนพื้นที่สีเขียวในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเขตประกอบการอุตสาหกรรมพื้นที่พัฒนาโครงการอุตสาหกรรมประเภทต่าง ๆ และโรงงานอุตสาหกรรม</p>	<p>อก. (กรอ. กนอ.) ทส. (สผ.) อว. ส.อ.ท. สมาคมวิชาชีพ ภาคเอกชน</p>
	<p>๓.๓ จัดให้มีพื้นที่สีเขียวที่เหมาะสมในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งเส้นทางการขนส่งต้องมีการกำหนดขนาดและ</p>	<p>สกพอ. อก. คค. ทส. (สผ.)</p>

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>ความกว้างของพื้นที่สีเขียว ตามความเหมาะสม กับบริบทพื้นที่</p>	
	<p>๓.๔ ศึกษา วิจัย เผยแพร่ ชนิดพรรณไม้ เพื่อลดก๊าซเรือนกระจก บรรเทาและลดมลพิษ อุณหภูมิต</p>	<p>ทส. (ปม. ทช.) อว. พพ. สธ.</p>
<p>๔. การเสริมสร้าง ศักยภาพการ บริหารจัดการ พื้นที่สีเขียว ขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น</p>	<p>๔.๑ จัดทำหรือบรรจุข้อมูล แผน และผังการพัฒนาและ บริหารจัดการพื้นที่สีเขียว และพื้นที่โล่งว่างของเมือง และชุมชนในแผนพัฒนา ท้องถิ่น</p>	<p>มท. (อปท. สถ.) ทส. (สผ.) ส.ท.ท.</p>
	<p>๔.๒ จัดทำข้อมูลพื้นที่สีเขียว เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ ในการวางแผนและ บริหารจัดการพื้นที่สีเขียว ของเมืองและชุมชน</p>	<p>ทส. (สผ. สส.) มท. (อปท. สธ.) พม. (กคช.) ส.ท.ท.</p>
	<p>๔.๓ เสริมสร้างความรู้และ การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยีในการบริหาร จัดการพื้นที่สีเขียวให้กับ องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น เพื่อเพิ่ม</p>	<p>มท. (สธ. อปท.) ทส. (สผ. สส.) อว. ดศ. ส.ท.ท.</p>

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ศักยภาพในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว	

แนวทางที่ ๒ เมื่อมีความมั่นคงทางอาหาร สามารถรองรับภัยพิบัติ และมีฐานทรัพยากรเพื่อเอื้อต่อการดำรงชีวิตของประชาชน

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การบริหารจัดการพืชอาหารเพื่อความมั่นคงทางอาหาร	๑.๑ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียว แหล่งอาหารของชุมชน	มท. (อปท.) กษ. พม. (กคช. พอช.) ทส. (สผ. สส. สพภ.) ส.ท.ท.
	๑.๒ สนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ เพื่อรองรับสังคม สูงวัย สังคมหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดโควิด-19	กษ. มท. (อปท.) ทส. (สผ. สส. สพภ.) พณ. พม. ส.ท.ท.
	๑.๓ มีพื้นที่สีเขียวธรรมชาติ เป็นแหล่งเสริมสร้างความมั่นคงทางอาหาร	มท. (อปท.) กษ. พม. ทส. (ปม. ทช.)
๒. การจัดทำพื้นที่สีเขียวเพื่อรองรับภัยพิบัติ	๒.๑ จัดทำพื้นที่แก้มลิง พื้นที่รองรับภัยพิบัติ	มท. (อปท. ปภ. ยผ.) กษ. ทส. (ทน. สผ.) สทวนช.
	๒.๒ นำพื้นที่ที่รอกการพัฒนา หรือพื้นที่ที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์มาจัดทำพื้นที่สีเขียว	ทุกภาคส่วน

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๓. การส่งเสริมพื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน	๓.๑ สนับสนุน ส่งเสริมและเผยแพร่การพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ส่งเสริมการท่องเที่ยว	กษ. กก. อว. ทส. (สผ. สส.) ภาคเอกชน
	๓.๒ เพิ่มและดูแลพื้นที่สีเขียวเพื่อบริการสาธารณะ ลดความหนาแน่นการใช้พื้นที่ภายในชุมชน เพื่อนันทนาการและสุขภาพอนามัย	มท. (อปท. สถ.) องค์การอิสระ ภาคประชาสังคม
๔. การส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อเชื่อมต่อระบบนิเวศบริการ	๔.๑ สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวเป็นโครงข่ายและเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคม	คค. มท. ทส. (สผ.)
	๔.๒ พัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อการกักเก็บก๊าซเรือนกระจก และรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	ทส. (สผ. อบก.) อก. (กรอ. กนอ.) มท. (สถ. อปท.) อว. พพ. ภาคเอกชน

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	๔.๓ ส่งเสริมการพัฒนาพื้นที่สีเขียว เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ และไม้พื้นถิ่น	ทส. (สผ. สพภ. ปม.) อว. ศธ. วธ. (สวธ.)
	๔.๔ อนุรักษ์ไม้ยืนต้นและไม้ใหญ่ทรงคุณค่าของเมืองและชุมชน	มท. (สถ. อปท.) วธ. (สวธ.) กก. ทส. (สผ. สส.)
	๔.๕ ฟื้นฟูและพัฒนาพื้นที่สีเขียวเพื่อระบบนิเวศบริการ	มท. (อปท.) ทส. (ปม. อส. ทช. สผ. สส.) ภาคเอกชน

แนวทางที่ ๓ เครื่องมือ กลไก เพื่อเอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การพัฒนา เผยแพร่ และบังคับใช้ กฎระเบียบและกฎหมายให้เอื้อต่อการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว	๑.๑ พัฒนา ปรับปรุง กฎระเบียบ กฎหมาย เพื่อสนับสนุนการเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว	ทส. (สผ.) อก. (กรอ. กนอ.) กค. คค. มท. พณ.
	๑.๒ เผยแพร่กฎ ระเบียบ และข้อกำหนดที่สนับสนุนการเพิ่มและดูแลรักษาพื้นที่สีเขียว	ทส. (สผ.) นร. (กปส.) มท. องค์กรอิสระ
	๑.๓ จัดทำผังเมืองรวม ผังเมืองเฉพาะ โดยต้องกำหนด	มท. (ยผ. อปท. สถ.) ทส. (สผ.) กษ. อก.

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	<p>ให้มีการจัดทำพื้นที่สีเขียว และที่โล่งว่างของเมือง เพื่อส่งเสริมให้มี พื้นที่สีเขียวต่อเนื่อง เป็นผืนขนาดใหญ่ สำหรับ ดำรงไว้ซึ่งความหลากหลาย ทางชีวภาพและระบบนิเวศ ที่สมบูรณ์</p>	
<p>๒. การพัฒนา มาตรการทาง เศรษฐศาสตร์ มาตรการจูงใจ เพื่อเอื้อต่อการเพิ่ม และการจัดการ พื้นที่สีเขียว</p>	<p>๒.๑ ส่งเสริมการอนุรักษ์และ เพิ่มพื้นที่สีเขียวตาม แนวทางธนาคารต้นไม้</p>	<p>ทส. (สผ. สพก.อบก.) กค. (ชกส.) กษ. พณ. องค์กรอิสระ</p>
	<p>๒.๒ พัฒนามาตรการจูงใจ และสิทธิประโยชน์ จากการดำเนินงาน ด้านพื้นที่สีเขียว</p>	<p>กค. มท. ทส. (สผ.) พพ. อก. นร. สสส.</p>
	<p>๒.๓ ส่งเสริมสนับสนุน การจัดทำและขยายผล ผังชุมชน เพื่อการพัฒนา พื้นที่สีเขียวและที่โล่งว่าง</p>	<p>ทส. (สผ.) มท. (อปท. สถ.) อว. ส.ท.ท.</p>
<p>๓. การจัดทำ ฐานข้อมูลและ การประยุกต์ใช้ เทคโนโลยี ในการจัดเก็บข้อมูล</p>	<p>๓.๑ จัดทำและพัฒนาระบบ ฐานข้อมูลพื้นที่สีเขียว</p>	<p>ทส. (สผ. สส. สป.ทส.) มท. (อปท.)</p>
	<p>๓.๒ บูรณาการข้อมูลและ เชื่อมต่อข้อมูลในระบบ</p>	<p>ทส. (สผ. สส.) มท. (สถ.)</p>

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	ฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กับพื้นที่สีเขียว	ดศ. (สพร.) กษ. (พต.) อว. (สทอภ.) อก. (กนอ.)

แนวทางที่ ๔ ตระหนักในภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมวัฒนธรรมเพื่อสร้างพลังทางสังคม

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑. การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑.๑ รักษาชนิดพรรณพืชและสัตว์และความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่นตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)	ทส. (สผ.) ศธ. มท.
	๑.๒ ส่งเสริมและสนับสนุนทางเทคนิควิชาการเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว	อว. สมาคมวิชาชีพ ทส. (สผ. สส. ปม.)

แนวทางปฏิบัติงาน	มาตรการ	หน่วยงานรับผิดชอบ
	๑.๓ ต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรมเพื่อเพิ่ม คุณค่าพื้นที่สีเขียว	อว. ภา.ส.ท. ทส. (สผ. สส. สพท. อบก.) มท. องค์กรอีสระ
	๑.๔ จัดทำและเผยแพร่ องค์ความรู้ ด้านพื้นที่สีเขียว	ทส. อว. นร. ศธ. วธ.
๒. การเสริมสร้าง พลังทางสังคม	๒.๑ เชื่อมโยงเครือข่าย หรือกลุ่มทางสังคม เพื่อขับเคลื่อน การบริหารจัดการ พื้นที่สีเขียว	มท. (อปท.) ทส. (สผ. สส.) ภาคประชาสังคม
	๒.๒ สร้างความตระหนักรู้และ ความเข้มแข็งทางสังคม ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และเครือข่าย การดำเนินงาน ด้านพื้นที่สีเขียว	ทุกภาคส่วน

๓.๘ บทบาทหน่วยงาน องค์กร และภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะเวลาที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ได้กำหนดบทบาทของประชาชน ชุมชน เอกชน สมาคมวิชาชีพและองค์กรอีสระ รวมทั้ง หน่วยงานภาครัฐและรัฐวิสาหกิจ ในการมีส่วนร่วม สนับสนุน ผลักดัน และขับเคลื่อนการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน

๓.๙ แนวทางการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

๑) นำเสนอคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมให้ความเห็นชอบ และนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อใช้เป็นกรอบการดำเนินงานต่อไป โดยคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติมีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๕ ในคราวการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ และคณะรัฐมนตรีมีมติ รับทราบและเห็นชอบ เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๕

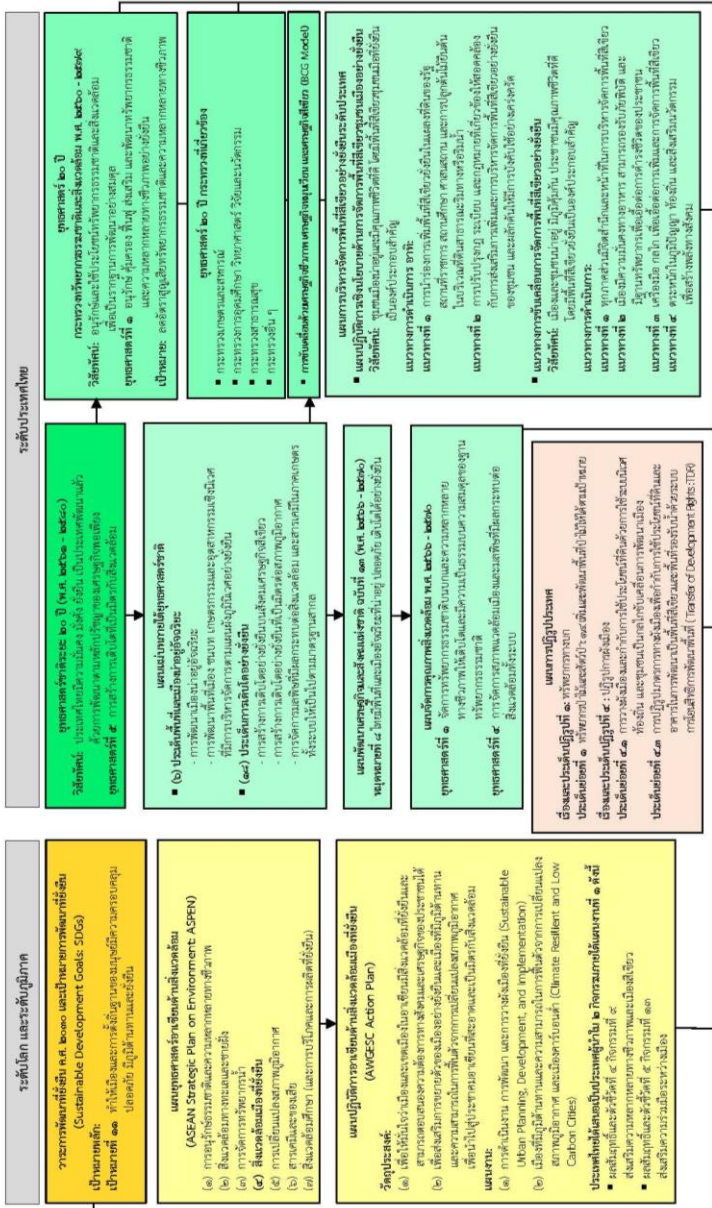
๒) เผยแพร่แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ให้ทุกภาคส่วนรับทราบและดำเนินการตามแนวทางปฏิบัติงานฯ รวมทั้ง จัดตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรม โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓)หารือรายละเอียดร่วมกับนักวิชาการ และหน่วยงานปฏิบัติ/หน่วยงานดำเนินการ เพื่อสร้างความเข้าใจและความชัดเจนในการดำเนินงานและติดตามประเมินผล

(๑) หารือกรมส่งเสริมปกครองส่วนท้องถิ่น และสมาคมสันนิบาตเทศบาล แห่งประเทศไทย เพื่อสร้างและกำหนดกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานและติดตาม ประเมินผล อาทิ การกำหนดเป็นตัวชี้วัดใน LPA (Local Performance Assessment) การรายงาน ผลการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียว

(๒) หารือร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อดำเนินงานตามมาตรการ ในรายละเอียด เพื่อความชัดเจนและสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมที่ครอบคลุมกับบทบาท และภารกิจของหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ

๔) ขับเคลื่อน ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานตามแนวทางปฏิบัติงานฯ โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเมืองพัทยา รวมทั้ง สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) ขับเคลื่อนการดำเนินงาน และรายงานต่อคณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน และพื้นที่เฉพาะต่อไป

แนวทางการปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

ภาพที่ ๑ | ฝั่งความเชื่อมโยงระหว่างนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมระดับโลก ระดับภูมิภาค และประเทศไทย (นโยบายและยุทธศาสตร์ชาติ) กับ แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินการที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐)

วัตถุประสงค์	เพื่อเป็นกรอบทิศทางงานด้านพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ให้กับหน่วยงานและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั่วประเทศ ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง เพื่อตอบสนองเป้าหมายการดำเนินงานด้านพื้นที่สีเขียวระดับประเทศและระดับพื้นที่		
เป้าหมาย	ภายในปี ๒๕๓๐ พื้นที่สีเขียวได้รับการดูแลรักษาให้คงอยู่อย่างยั่งยืนและบรรลุปริมาณและคุณภาพตามมาตรฐานของประเทศ		
ตัวชี้วัด	- พื้นที่สีเขียวสาธารณะต่อประชากร ๑๐ ตารางเมตรต่อคน - ร้อยละของพื้นที่สีเขียวต่อพื้นที่เมือง ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๐ - พื้นที่สีเขียวต้นแบบ ภูมิภาคละ ๕ แห่ง		
แนวทาง	ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและ หน้าที่ในการจัดการพื้นที่สีเขียว	เมืองมีความมั่นคง ทางอาหาร สามารถรองรับวิถี และรัฐาหารพยากร	เครื่องมือ กลไก เพื่ออำนวยการ การเพิ่มและการจัดการพื้นที่สีเขียว
แนวทาง ปฏิบัติงาน/ มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> ■ การสร้างความตระหนักรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวผ่านช่องทางของสื่อ - เผยแพร่ สื่อสาร องค์ความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว - จัดตั้งและดูแลพื้นที่สีเขียวในโรงเรียน - ฝึกอบรม ให้ความรู้ และบริการเชิงเทคนิคสีเขียว ■ การพัฒนาพื้นที่สีเขียวต้นแบบ <ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบ - ออกแบบและจัดทำพื้นที่สีเขียวชุมชน - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในชุมชน ■ การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานพื้นที่สีเขียวเพื่อลดผลกระทบจากกิจกรรมอุตสาหกรรมและการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ <ul style="list-style-type: none"> - ออกแบบและจัดตั้งพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขต - ศึกษา วิจัย แสวงหาวิธีการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - ออกแบบและจัดตั้งพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการดำเนินงานพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขต - ศึกษา วิจัย แสวงหาวิธีการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ความมั่นคงทางอาหาร <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ เพื่อเป็นพื้นที่สีเขียวเพิ่มอาหารของชุมชน - สนับสนุนเกษตรกรอินทรีย์ เพื่อรองรับสินค้าอุปโภคบริโภค - สนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร - มีพื้นที่สีเขียวชุมชนที่ดี เป็นแหล่งสินค้าเกษตรอินทรีย์จากเกษตรกร ■ การก่อสร้างพื้นที่สีเขียวเพื่อรองรับวิถีชีวิต <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำพื้นที่เมืองสีเขียว - นำพื้นที่ริมน้ำการพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้ใช้ได้ใช้ประโยชน์ - นำพื้นที่ริมน้ำพัฒนาพื้นที่สีเขียวให้ใช้ได้ใช้ประโยชน์ - สนับสนุน ส่งเสริม และเผยแพร่การพัฒนาพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมพื้นที่สีเขียวเพื่อเศรษฐกิจชุมชน <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุน ส่งเสริม และเผยแพร่การพัฒนาพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมการพัฒนาด้านพื้นที่สีเขียว เพื่อเอื้อต่อการเติบโตของเมือง <ul style="list-style-type: none"> - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวในโครงการพัฒนาเมือง - ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การรวบรวมและสร้างองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการบริหารจัดการพื้นที่สีเขียว <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษารวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น - ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย - วิจัยการเชื่อมโยงการจัดการพื้นที่สีเขียว - จัดทำคู่มือปฏิบัติการพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย - ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น - ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย - วิจัยการเชื่อมโยงการจัดการพื้นที่สีเขียว - จัดทำคู่มือปฏิบัติการพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย ■ การเสริมสร้างพลังงานสังคม <ul style="list-style-type: none"> - จัดทำคู่มือปฏิบัติการพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย - ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น - ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย - วิจัยการเชื่อมโยงการจัดการพื้นที่สีเขียว - จัดทำคู่มือปฏิบัติการพื้นที่สีเขียว - ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัย
แนวทาง ปฏิบัติงาน/ มาตรการ	<ul style="list-style-type: none"> ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ 	<ul style="list-style-type: none"> ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ■ การส่งเสริมและพัฒนาภาคธุรกิจที่จัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการบูรณาการระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง - สนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียว - จัดทำพื้นที่สีเขียวต้นแบบในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ภาพที่ ๒ สรุปสาระสำคัญของแนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๒๖ - ๒๕๓๐)

บัญชีอักษรย่อชื่อหน่วยงาน

อักษรย่อ	ชื่อหน่วยงาน
กก.	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
กค.	กระทรวงการคลัง
กคช.	การเคหะแห่งชาติ
กนอ.	การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
กปส.	กรมประชาสัมพันธ์
กรอ.	กรมโรงงานอุตสาหกรรม
กษ.	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
คค.	กระทรวงคมนาคม
ดศ.	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ทช.	กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ทน.	กรมทรัพยากรน้ำ
ทส.	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ธ.ก.ส.	ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร
นร.	สำนักนายกรัฐมนตรี
ปก.	กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
ปม.	กรมป่าไม้
พณ.	กระทรวงพาณิชย์

บัญชีอักษรย่อชื่อหน่วยงาน (ต่อ)

อักษรย่อ	ชื่อหน่วยงาน
พด.	กรมพัฒนาที่ดิน
พพ.	กระทรวงพลังงาน
พม.	กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
พอช.	สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)
ภ.ส.ท.	สมาคมภูมิสถาปนิกประเทศไทย
มท.	กระทรวงมหาดไทย
ยผ.	กรมโยธาธิการและผังเมือง
วธ.	กระทรวงวัฒนธรรม
ส.ท.ท.	สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย
ส.อ.ท.	สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย
สกพอ.	สำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก
สธ.	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สทนช.	สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ
สตอภ.	สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)
สธ.	กระทรวงสาธารณสุข

บัญชีอักษรย่อชื่อหน่วยงาน (ต่อ)

อักษรย่อ	ชื่อหน่วยงาน
สป.ทส.	สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สผ.	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สพท.	สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน)
สพร.	สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)
สวธ.	กรมส่งเสริมวัฒนธรรม
สส.	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
สสส.	สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ
อก.	กระทรวงอุตสาหกรรม
อบก.	องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)
อปท.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
อว.	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
อส.	กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

คณะอนุกรรมการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ

๑. นายสันติ บุญประดับ	ประธานอนุกรรมการ
๒. เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน	รองประธานอนุกรรมการ
๓. ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและแผน การขนส่งและจราจร หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๔. อธิบดีกรมโยธาธิการและผังเมือง หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๕. อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๖. อธิบดีกรมที่ดิน หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๗. อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๘. อธิบดีกรมธนารักษ์ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๙. อธิบดีกรมพัฒนาพลังงานทดแทน และอนุรักษ์พลังงาน หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาเมือง สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๑. ผู้ว่าราชการจังหวัดที่เกี่ยวข้อง หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๒. อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๓. อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๔. อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๕. ผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติ หรือผู้แทน	อนุกรรมการ
๑๖. ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน หรือผู้แทน	อนุกรรมการ

๑๗. นายกสมาคมสันนิบาตเทศบาล
แห่งประเทศไทย หรือผู้แทน
๑๘. นายกสมาคมนักผังเมืองไทย หรือผู้แทน
๑๙. นายโรจน์ คุณเอนก
๒๐. นางโสภารัตน์ จารุสมบัติ
๒๑. นางสาวศิริวรรณ ศิลาพัชรนันท์
๒๒. นายพิชญ รัชฎาวงศ์
๒๓. นายยงธนิศร์ พิมลเสถียร
๒๔. นายอำนาจ วงศ์บัณฑิต
๒๕. ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชน
และพื้นที่เฉพาะ
๒๖. เจ้าหน้าที่กองสิ่งแวดล้อมชุมชน
และพื้นที่เฉพาะ
๒๗. เจ้าหน้าที่กองสิ่งแวดล้อมชุมชน
และพื้นที่เฉพาะ
- อนุกรรมการ
- อนุกรรมการ
- ผู้ทรงคุณวุฒิ
ด้านระบบนิเวศ
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
มีส่วนร่วมของประชาชน
และชุมชน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ
บริหารจัดการเมือง
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการ
มลพิษสิ่งแวดล้อมเมือง
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผังเมือง
และการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย
มหาชนและกฎหมาย
สิ่งแวดล้อม
- อนุกรรมการ
และเลขานุการ
- อนุกรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ คนที่ ๑
- อนุกรรมการและผู้ช่วย
เลขานุการ คนที่ ๒

**จัดพิมพ์และ
เผยแพร่โดย**

: กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๑๘/๑ อาคารทิปโก้ ๒ ถนนพระรามที่ ๖ แขวงพญาไท
เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ๑๐๔๐๐
โทรศัพท์ ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๗๓
โทรสาร ๐ ๒๒๖๕ ๖๕๗๔
Email : onep.uem@onep.go.th, onep.uem@gmail.com

การอ้างอิง

: กองสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่เฉพาะ
สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๖๕.
แนวทางปฏิบัติงานเพื่อขับเคลื่อนการจัดการพื้นที่สีเขียวอย่างยั่งยืน
ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐). กรุงเทพมหานคร

**พิมพ์ครั้งที่ ๑
ที่ปรึกษา**

: ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๕
นายพิรุณ สัยยะสิทธิ์พานิช เลขานุการ สผ.
นายจิรวุฒิ รัตติสุนทร รองเลขานุการ สผ.
นางอินทรา เอี่ยมฉัตร รองเลขานุการ สผ.
นายอิศรพันธ์ กาญจนเรขา ผู้อำนวยการกองสิ่งแวดล้อมชุมชน
และพื้นที่เฉพาะ

คณะผู้ดำเนินงาน

: นางสาวสุรีย์พร เกิดแก่นแก้ว นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวอรุณภาวีย์ สายเพชร นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวกิตติลักษณ์ งามบุญชัย นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการพิเศษ
นางสาวกัญติยา สดใส นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นางสาวกัญญ์ศิริ ใจมุ่ง นักวิชาการสิ่งแวดล้อมชำนาญการ
นายดาวเด่น สุวรรณเชษฐ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวนฤมล สว่างมณีเจริญ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
นางสาวเบญจวรรณ จันทร์เนตร พนักงานจ้างเหมาบริการ

พิมพ์ที่

: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอส พี ก๊อปปี้ ปรี้น

ผู้สนใจเอกสารสามารถดาวน์โหลดได้ที่ QR Code และ URL : <https://1th.me/VzidX>

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
www.onep.go.th